

**A Nemzetközi Világítástechnikai
Bizottság
Magyar Nemzeti Bizottsága
<http://cie.kee.hu/>**

**CIE-MNB (CIE-Hungary)
Hírlevél
21. szám, 2005 szeptember.**

Dr. Wenzel Klára
H – 1124 Budapest
Sashegyi út 14.
Tel: +36 20 9449990
Fax: +36 1 2480602
e-mail: wenzel@mom.bme.hu
2005-09-01.

Köszöntő – új sorozat

Tisztelt Kollegák!

A CIE Hírlevél múlt év szeptembere óta (20. szám) nem jelent meg rendszeresen. Bár igyekeztünk egyes rendezvényekről, újonnan megjelent közleményekről híradást adni, de a hírlevél rendszeres szerkesztése akadozott, nem utolsó sorban az én nagyfokú más irányú, elfoglaltságom miatt. De nem akarom magamat mentegetni, inkább örömmel szeretném tudatni, hogy Dr. Wenzel Klára elvállalta a CIE-MNB titkári feladatait, s átvette a Hírlevél rendszeres megjelenetésének kötelezettségét is. Nagyon szépen köszönöm Wenzel tanárnőnek, hogy felajánlotta segítségét!

A T: Kollegák elé kerülő 21. CIE Hírlevél már az ő keze-munkája. Remélem, hogy szerkesztésében a jövőben folyamatosan friss információkkal tudjuk ellátni a T. Kollegákat. Kívánok neki sok sikert és kitartást a magyar világítástechnikai és szintani közösség érdekében kifejtett munkájához!

Dr. Schanda János
A CIE-MNB elnöke

Hazai híreink

A CIE-MNB két ülést tartott a legutóbbi Hírlevél kiadása óta.

A 2004-11-13 ülésen az alábbi témákat beszéltük meg:

A CIE Leon-i konferenciája: A kiutazó delegáció felkészítése, hogy a CIE-MNB nevében az egyes kérdésekben miképpen foglaljon állást.

Nemzetközi Világítástechnikai Szótár szószeredete magyarul: Elkészült az ILV angol nyelvű változata és az most a Szakbizottságok és a CIE Elnöksége előzetes jóváhagyására vár. Utána kezdődhet annak honosítása. A CIE-MNB vezetősége úgy határozott, hogy a Világítástechnikai Társasággal és a Magyar Kémikusok Egyesületének Kolorisztikai Szakosztályával közösen alakuljon munkabizottság „Dr. Lantos Tibor Terminológiai Bizottság” címmel, mely elkészíti az egyes címszavak magyar fordítását. A megjelentek az alábbiakat kérték fel, hogy működjenek közre a szószeredete elkészítésében:

Arató András, Borsányi János, Dézsi Gyula, Endrédi Ildikó, Kapás Ágnes, Kún Gábor,

Majoros András, Némethné Vidovszky Ágnes, Poppe Kornélné, Schanda János, Stahl Ágnes, Wenzel Klára.

A 2005-07-11 ülésen a Vezetőség úgy határozott, hogy a CIE WEB Shop-ban való kedvezményes vásárláshoz szükséges kód a következőket illesse meg:

- CIE-MNB vezetőségi tagjait, mint természetes személyeket.
- A CIE-MNB-t alkotó szervezetek (VTT, VEAB-AFSzMB, MKE-KSzB, AIC-MNB) központi könyvtárait.
- A VTT Jogi Tagjait, mivel a VTT biztosítja a CIE-MNB számára az elhelyezést és a titkársági címet.
-

Kolorisztikai Szimpózium Egerben

A Magyar Kémikusok Egyesületének Kolorisztikai Szakosztálya, együttműködve a CIE Magyar Nemzeti Bizottságával és az AIC Magyar Nemzeti Bizottságával, 2005. május 30-tól kezdődően rendezte meg a XXX. Jubileumi Kolorisztikai Szimpóziumot. A három napos szimpóziumra 35 előadást jelentettek be a színekkel foglalkozó szakemberek. A rendezvényen a Magyar Kémikusok Egyesületének tagjain kívül külföldi szakemberek, továbbá a Budapesti Corvinus Egyetem, a Budapesti Műszaki Főiskola, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Semmelweis Egyetem, a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola és a Veszprémi Egyetem oktatói és PhD hallgatói, valamint a Papíripari Kutató Intézet, a Központi Honvédkórház és a Festékipari Kutató Kft. színekkel foglalkozó szakemberei vettek részt és számos érdekes előadást tartottak. A szimpóziumhoz hallgatói ankét is csatlakozott. A 35 évnél fiatalabb előadók előadásait a jelenlévő vezető kutatók értékelték és a négy legszínvonalasabb előadást Lukács Gyula emlékdíjjal jutalmazták. A szimpózium Egerben a Szent János Továbbképző Központ patinás épületében került lebonyolításra.

Fény- és színészlelési kérdésekkel foglalkozó szeminárium

A Világítás Technikai Társaság rendezésében Schanda János 3 részes fény és színészlelési kérdésekkel foglalkozó szemináriumot tartott a Világítás Házában.

Lux et Color Vespremiensis Szimpózium

2005. október 21-én Veszprémben a VEAB Székházában ismét megrendezésre kerül a most már hagyományossá vált Lux et Color Vespremiensis Szimpózium. A szimpóziumon PhD hallgatók részére hallgatói ankétot is szerveznek.

Szintévesztés- és színlátás kutatással foglalkozó szeminárium

2005. szeptember és november második keddjén a Világítás Technikai Társaság rendezésében Wenzel Klára szintévesztés- és színlátás kutatási kérdésekkel foglalkozó szemináriumot tart a Világítás Házában.

Nemzetközi hírek

Beszámoló a CIE Nemzetek Tanácsának ez év májusában Leonban tartott közgyűléséről

A Nemzetek Tanácsa ülésén a CIE sok éven át végzett kiemelkedő munkájának elismeréséül *Dézsai Gyula* és *Dr. Horváth József* kartársunkat emléklappal tüntette ki. Gratulálunk kitüntetettjeinknek! Az emléklapokat a CIE őszi összejevetele során fogjuk átadni.

Az elnök (Dr. Wout van Bommel) beszámolójában áttekintette az elmúlt két év munkáját, s két – a nemzeti bizottságok munkáját megkönnyítő – új javaslat végrehajtásáról számolt be:

1. A CIE közleményeinek elektronikus hozzáférhetősége: A CIE két éves próbaidőre szerződést kötött a Techstreet elektronikus kiadó vállalattal, hogy a CIE Publikációit is forgalmazza. Így a CIE közlemények a jövőben a www.techstreet.com/ciegate.html címen elektronikusan is

hozzáférhető. A Nemzeti Bizottsági tagok (és tagszervezeteik) a CIE Nemzeti Bizottságoktól kódot kérhetnek, és ezzel kedvezményesen vásárolhatják meg a kiadványokat (a kóddal kapcsolatban lásd a jelen Hírlevél „Hazai híreink” részét). Külön is fel szeretnénk hívni a T. Kollegák figyelmét arra, hogy mind a CIE kiadványok, mind más, a Techstreet által forgalmazott kiadványok vásárlása esetén, ha azt a CIE fent megjelölt lapján át kezdeményezik, úgy annak bevételéből a CIE-MNB is részesedik, amit a jövőben CIE rendezvényeken való részvételek lehetővé tételére tudunk majd fordítani.

2. A CIE Pártoló Tagság: A CIE Pártoló Tagság intézménye a világítástechnika különböző területein működő vállalatok számára nyújt lehetőséget, hogy a CIE közleményekben saját munkásságukat ismertessék. A 3 fokozat (Supportiv member: évi díja EUR 500; Silver Supportiv Member: évi díja EUR 3000; Gold Supportive Member: évi díja EUR 8000) nyújtotta előnyökről a CIE központi WEB lapja (www.cie.co.at) nyújt részletes felvilágosítást, ahonnan a Jelentkezési Lap is letölthető. A Pártoló tagsággal kapcsolatban is meg szeretnénk említeni, hogy a CIE-hez befizetett tagsági díj egy részét ugyancsak megkapja a Nemzeti Bizottság, amit szintén CIE rendezvényeken való részvételek segítésére tud fordítani.

A Technikai Bizottságok munkáját koordináló alelnök beszámolójából a Nemzetközi Világítástechnikai Szótár megújítását szeretnénk kiemelni. A szótár anyaga elektronikus formában hozzáférhető lesz, és a korábbi kiadáshoz képest lényegesen bővül mind a hagyományos területeken, mind új részletek hozzáadásával, elsősorban az informatika területéről.

A Vezetőség a különböző oktatási intézményekben dolgozó fiatal munkatársak egyik égető gondjával is foglalkozott: csak nagyon kevés olyan világítástechnikai folyóirat van, melyben való közlést a kutató munkájának megítélésénél fel tud mutatni. A CIE közzé fog tenni egy olyan listát, mely tartalmazza az általa legszínvonalasabbnak tartott folyóiratokat, és ajánlani fogja az intézményvezetőknek, hogy ezen lapokban történt publikációkat vegyék figyelembe dolgozóik értékelésénél.

A Nemzetek Tanácsa megválasztotta a CIE Vezetőség tagjait a 2007-2011-es négy éves időszakra:

President-Elect 2005-2007 and President 2007-2011:	Franz Hengstberger (South Africa)
Past-President:	Wout van Bommel (The Netherlands)
Vice-President Technical:	János Schanda (Hungary)
Vice-President Publications:	Teresa Goodman (Great Britain)
Vice-President Standards:	Michael Seidl (Germany)
Vice-President Marketing:	Todd Newman (USA)
Vice-President:	Lily Chang Wai Ling (China)
Vice-President:	Ramani Venkataramani (India)
Vice-President:	Gennady Shakhparunyants (Russian Fed.)
Secretary:	Ken Sagawa (Japan)
Treasurer:	Peter Gradl (Austria)

Az ülésen elfogadták a Kincstárnok előterjesztését a következő évek tagdíjának megállapításáról. Ennek értelmében a tagdíjak a következő két évben sem lesznek magasabbak.

A Nemzetközi Elnökség úgy határozott, hogy a CIE Színinger mérő rendszer 75 éves jubileuma alkalmából a CIE színmérés legújabb eredményeit összefoglaló könyvet ad ki. Ennek szerkesztésével a CIE-MNB Elnökét bízták meg.

Új CIE szakmai jelentések

A CIE szakmai munkája Technikai Bizottságokban (Technical Committee, TC) folyik. A bizottságok témáit a CIE tapasztalt szakemberei javasolják a nemzetközi szakmai találkozókra, amelyeket általában a nagyobb nemzetközi konferenciák előtt vagy után, a konferencia színhelyén hívnak össze. A bizottságok tagjai a CIE önként jelentkező szakemberei, akik munkájukat önállóan, többnyire munkahelyükön végzik, és a kapcsolatot E-mailen tartják, személyesen pedig évente egyszer vagy esetleg kétszer találkoznak, különböző nemzetközi konferenciákon. Eredményeiről jelentést (Technical Report-ot) adnak ki. 2005-ben többek között az alábbi jelentéseket adta közre a CIE:

Kognitív színek, 2005 június

(Cognitive Colours)

CIE 166:2005 ISBN 3 901 906 40 1

A beszámoló áttekinti a színek kognitív jellegét működési, neuropszichológiai és neurofiziológiai adatok alapján. A színeket általában a szín inger vagy az színészlelet alapján határozzák meg. Ez a riport a színek kognitív jellemzőit, a színek kategorizálását, a színek kódolását, a színek megnevezését, a Stroop effektust, a színes tárgyak megjelenésének térbeli szervezését és a szín emlékezetet elemzi.

Az eredmények azt mutatják, hogy vannak a színeknek olyan jellemzői, amelyeket a CIE pszichofizikai és szín észleleti definíciói nem fednek le. Ezek a jelenségek a kognitív színek kategóriájába tartoznak, és ezek jellemzéséhez a CIE terminológiában új fogalmakat kell meghatározni.

A kognitív színek az emberi agyműködés gazdaságossága szempontjából fontosak. A „kognitív szín” tárolható, tömörített formában írja le a szín észleletet. Ez felgyorsítja a komplex látási folyamatot, a látvány megfigyelését, a tárgyak megkeresését, a részletek megkülönböztetését stb. Ilyen szempontból a szín észlelési modellek, beleértve a szín- és a színkülönbség számítási módszereket is, csak korlátozottan tudják meghatározni azt, hogy egy megfigyelő látása hogyan működik adott komplex látási helyzetben. Definiálnunk kell a kognitív színeket az észlelt színekre vonatkozóan, és meg kell határozni, hogy mi legyen a kognitív szín neve.

A „A színek kognitív vonatkozásai” című záró jelentés a *Color Research and Application* (29(1), pp. 7-19, 2004)-ban jelent meg „Kognitív színek” címmel. A riport angol nyelven íródott, francia és német rövid kivonattal. Terjedelme 24 oldal, 14 színes ábrával és beszerezhető a CIE Nemzeti Bizottságoknál, továbbá a CIE web-shopjában (www.cie.co.at).

Kültéri munkahelyek megvilágítása, 2005 július (Lighting of Outdoor Work Places) CIE Standard S 015/E:2005

A vizuális feladatok hatékony és pontos megoldásához biztosítani kell a megfelelő világítást, különösen éjszaka. A kültéri munkahelyeken a komfort érzés és a jó megvilágítás szintje a tevékenység időtartamától és típusától függ.

Ez a szabvány a kültéri munkahelyeken folytatott tevékenységekhez szükséges megvilágítás szintjét és milyenségét határozza meg. Ezen kívül gyakorlati ajánlásokat tartalmaz a jó megvilágítás kialakításához.

A fogalmak meghatározása után a szabvány részletes információt ad a világítás tervezés kritériumairól. Tizenöt táblázat tartalmazza a megvilágítási követelményeket különböző tevékenységek esetére, és egy rövid fejezet javaslatot ad az ellenőrzési módszerre is. A szabvány tartalmazza a téma bibliográfiáját, a különböző tevékenységek listáját, és a táblázatok alkalmazásának elemzését.

A következő szabvány, a CIE Standard 016/E:2005 is rövidesen megjelenik. Ez a kültéri munkahelyek speciális biztonságtechnikai előírásait tartalmazza.

A szabvány beszerezhető a CIE Nemzeti Bizottságoknál, továbbá a CIE webshopján keresztül (www.cie.co.at).

CIE 2006 évi szimpózium: 75 Years of the CIE Standard Colorimetric Observer

2006 május 16 - 17, Ottawa, Kanada

Authors are invited to submit two-page extended abstracts of their proposed contributions in English using the Submission Paper Form to be found at the website of the Symposium: www.jubilee2006.org.

Extended abstracts should be sent **by e-mail or post** to the Chair of the Technical Program of the Symposium no later than 15 January 2006.